

Ahah Ghorbani

August 97

Ensamheten

När jag kom till Göteborg från flyktinglägret i Ed 1987, hade jag sett en annons om anställning av en vårdbiträde på ett ålderdomshemmet i GöteborgPosten. Jag vändade mig till föreståndarinnan och sökte jobbet.

Hon sade du talar inte bra svenska och jag kan inte anställa dig. Jag sade jag lyssnar perfekt och det räcker nog för det här jobbet. Hon log och anställde mig.

Jag blir välbekant med gamlingarnas ensamhet på vårdhemmet. Jag vet vad är det att vara fysiskt i folket, men samtidigt vara ensam.

Jag lärde mig hur mycket de behöver att bli lyssnade. Att ha tid för dem. Det räcker inte för dem att munnen ler, utan att ögonen måste le också.

De vill inte bara klä sig, äta frukost, sitta i gunstolen, äta lunch och middag och sova. De vill prata om sig själv. De vill berätta vad de har gjort i sitt långa liv. När jag förstod det här faktet, blev jag ett mycket populärt vårdbiträde.

Ingrid Andersson har skrivit en bok, *Ensamheten* (Rabén & Sjögren, 1976), där hon i romanform tar upp min första arbetslivserfarenhet på ett inkännande sätt.

Signe Larsson är en nybliven änka som bor på ålderdomshemmet. Deras lilla bondgård har sålts. Hon har allt hon behöver: ett fint rum, god mat, omvårdnad. Hon är inte särskilt dålig, mest bara trött. Men dagarna kryper fram:

- Om jag ändå kunde dela med mej av min tid ändå, tänkte hon. Det ända jag har är tid.

Hon sitter vid fönstret och väntar på ett av sonens, Per-Erik, alltför sällsynta besök. Men han har sällan tid ens att skriva eller ringa. Han befinner sig i karriären i Stockholm: jobbet, flickvännen och radhuset ockuperar varje minut.

Hon tänker tillbaka på sitt liv och önskar att kunna få bo hos sonen och hans sambo, Monika. Är detta en väg ut ur ensamheten?

Signe längtar alltid efter den stund då hennes son ska komma och hämta henne till hem. Mycket riktigt får mamman lämna ålderdomshemmet, och hon flyttar hem

till de unga. Hon byter ut det stillastående livet i gamlingarnas hem mot ett på annat sätt kontaktlöst liv i ett radhus i en Stockholm förort.

Både sonen och hans flickvän är förvärvsarbetande och hon lämnas ensam hela dagarna. Så småningom förstår hon att de ungas liv inte är hennes. Hon märker att hon kommit ur asken i elden.

Honsatte sig vid fönstret som på Solgården. Ett annat fönster bara och en annan utsikt - men lika ensam. (s 156)

Förut hade hon sin dröm om gemenskap med pojken och hans flicka, nu märker hon att de lever i så olika världar att samboendet leder till en än värre ensamhet. Hon beslutar sig för att återvända till ålderdomshemmet.

Ingrid Andersson beskriver inte bara ensamhet, utan väntan som man inte slipper, så snart man slungas ur aktivitetstrafiken:

Hon satt vid fönstret som vanligt

- Hej, har du väntat länge?

- Jag har väntat hela mitt liv, sa hon och log.

- Menar du det, han försökte låta glad.

- Ja, man väntar barn, man väntar på första tanden, man väntar att dom ska gå, man väntar att dom ska bli stora. Man väntar jämt på något. Det är kanske det som håller en uppe.

Det är en konfrontation mellan två generationer, två kultur, två uppfattning av frihet och familje, två attitider och mellan tradition och renässansen.

" Jag tänker inte komma till besvär ", sa hon bestämt.

" Det ska nog ordna sej. Monika och jag brukar hjälpas åt i hushållet och med städning. "

" Jag tror aldrig John dammade en matta åt mej ", sa hon begrundande.

" Det är andra tider nu ", sa han. (s 100)

Signe steg upp och hämtade handväskan. Ur den tog hon upp en liten blå ask, där hon förvarade Johns vigselring.

" Jag tänkte du skulle få den ", sa hon och räckte den till sonen.

" Pappas ring ", sa han.

" Ja jag tänkte, att när Monika och du gifter er, kan du ha den. "

" Men jag vill inte gifta mej ", sa flickan.

" Vill du inte gifta dej? " Modern lät förvånad.

" Nej, jag vill vara fri. Vi har det bra utan ringar. " (s 123)

Människan i en marknadsstyrdt samhälle är värderad efter sitt arbete (Jag var inte gammal men arbetslös var jag). Ställd utanför produktionen, gammal eller arbetslös, förlorar många sin identitet. När man inte kan användas skjuts man åt sidan. Vad gäller de gamla sker det ofta på ett prydligt sätt. De hör till offren i ett samhälle där generationerna inte tillåts leva tillsammans.

Boken är en anklagelse mot oss som fortfarande är unga eller medelålders och som ännu har några år av normal hjärtrytm och spänstigt muskelarbete framför oss.

En anklagelse mot vår självupptagenhet och känslökyla och arroganta livsattit.

En anklagelse mot själva det biologiska förloppet, hudens och blodkärlens minskade elasticitet, återförkalkningen, cellförstörelsen, det obevekliga fysiska och mentala sönderfallet.